

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Necla Demir

Ağrı Milletvekili

İmralı Ada Hapishanesinde uygulanan tecridin kaldırılması, Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü talepleriyle 27.11.2023 tarihinde Türkiye cezaevlerinde yüzlerce mahpus tarafından dönüşümlü açlık grevleri başlatılmıştır. Açlık grevlerinin başladığı tarihten bu yana cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri ve cezaevi idarelerinin artan baskılarına dair haberler ile hukuk kurumlarının raporları kamuoyunun bilgisine yansımış, mahpus yakınlarının aktarımları ve talepleri de tarafımıza ulaşmıştır.

Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nde 01.12.2023 tarihinde açlık grevine başlayan Mustafa Yılmaz, Şervan Aluş ve Ramazan Tufan isimli mahpusların grevin 8. Gününde kendileri ile yapılan görüşmedeki aktarımlarına göre kendilerine ilk 6 gün iye verilmemiştir. Mide bulantısı, tansiyon problemleri, görme bulanıklığı gibi sağlık problemleri yaşayan mahpuslara gerekli kontroller günlük olarak yapılmamaktadır. Türk Tabipler Birliğinin "Açlık Grevi Sırasında Dikkat Edilmesi Gereken Konular" başlıklı yönergesinde de belirtilen su, tuz, şeker gibi sürecin sonunda ciddi sağlık sorunlarının oluşmaması için alınması zorunlu olan ve asgari tüketilmesi gereken miktarları belli olan temel maddeler gerekli miktarlarda, B1 vitamini ve meyve suyu ise hiç verilmemektedir. Ayrıca açlık grevine başlamış olmaları sebebiyle haklarında disiplin soruşturması başlatıldığı, cezaevi genelinde ise açlık grevlerinin başlamasından sonra keyfi baskı uygulamalarının ve hak ihlallerinin arttığı da mahpus yakınları tarafından iletilen bilgiler arasındadır.

Açlık grevi geçmişten günümüze kadar kullanılmış ve hala kullanılmaya devam eden bir düşünce ve ifadeyi açıklama biçimidir. Düşünceyi açıklama ve yaymanın meşru yollarından olması nedeni ile Anayasamızca da güvence altına alınmıştır. Ayrıca taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler de bu yöndedir. AİHS 10. maddesinde herkesin ifade özgürlüğüne sahip olduğu düzenlenerek, bu özgürlüğün sadece ifade edilen görüş veya düşüncenin değil, aynı zamanda bu görüşün ifade biçiminin de korunmasını kapsadığı belirtilmiştir. AİHM'nin de bu yönde kararları mevcut olup, ilgili kararlarda kişinin sahip olduğu görüşün ifade edilmesinin yanı sıra, ifadenin şekli açısından da bir korumanın mevcut olması gerektiği belirtilmektedir. Açlık grevinin de bir ifade şekli olduğu, Sözleşme ve AİHM kararlarında da buna yönelik bir koruma olduğu açıktır. Bununla birlikte, AİHM'e göre açlık grevinde bulunanlara karşı yapılan müdahaleler işkence, insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleler

kapsamındadır. Sağlıklarını koruyucu tedbirlerin alınmaması da Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlali niteliğinde değerlendirilmekte, aşağılayıcı muamele olarak sayılmaktadır.

Bu bakımlardan, normlar hiyerarşisine göre Anayasa ile taraf olunan uluslararası sözleşmelere uyulması gerektiği, hapishane idarelerinin açlık grevi eylemini gerekçe göstererek mahpusların koşullarını ağırlaştırmalarının, keyfi uygulamaları ve hak ihlallerini artırmalarının, sağlıklarını koruyucu tedbirleri almamalarının işkence ve kötü muamele yasağının ihlali olduğu açıktır.

Bu bağlamda;

- 1) Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nde açlık grevi eylemini sürdüren mahpusların gerekli sağlık kontrolleri düzenli aralıklarla neden yapılmamaktadır? Açıkca sorumluluğunu yerine getirmeyerek suç işleyen cezaevi yetkilileri hakkında herhangi bir soruşturma başlatılacak mıdır?
- 2) Açlık grevleri sırasında, sürecin sonunda ciddi sağlık problemlerinin oluşmaması için alınması zorunlu olan su, tuz, şeker gibi temel maddeler neden gerekli miktarlarda verilmemektedir?
- 3) Açlık grevlerinde hayati öneme sahip olan B1 vitamini takviyesi neden verilmemektedir?
- 4) Açlık grevindeki mahpusların temel gereksinimlerini karşılamayan cezaevi yetkilileri hakkında herhangi bir soruşturma başlatılacak mıdır?
- 5) Açlık grevindeki mahpusların genel sağlık durumlarını kötüleştirici ihlallere dair Bakanlığınız tarafından herhangi bir girişimde bulunulacak mıdır?
- 6) Mahpusların genel sağlık durumlarına ilişkin takip ve denetimler yapılacak, sağlıklarını koruyucu tedbirler alınacak mıdır?
- 7) Açlık grevindeki mahpuslara disiplin soruşturması başlatılmasının gerekçesi ve yasal dayanağı nedir?
- 8) Açlık grevi eylemlerinin başlamasıyla, Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi'nde mahpuslara yönelik baskı ve hak ihlallerinin artırıldığı, keyfi uygulamaların dayatıldığı iddialarına ilişkin herhangi bir girişiminiz olacak mıdır? Cezaevi yönetimi hakkında herhangi bir soruşturma başlatılacak mıdır?
- 9) Bakanlığınızca, açlık grevindeki mahpusların taleplerinin karşılanmasına dair herhangi bir sorumluluk alınacak mıdır?